

Sygn. akt III Ca 1598/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 lutego 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Mirella Szpyrka

Sędzia SO Joanna Naczyńska (spr.)

Sędzia SR del. Marcin Rak

Protokolant Aneta Puślecka

po rozpoznaniu w dniu 12 lutego 2014 r. w Gliwicach na rozprawie

sprawy z powództwa Przedsiębiorstwa (...) Spółki Jawnej w W.

przeciwko J. D.

o zapłatę

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Rejonowego w Rybniku

z dnia 27 maja 2013 r., sygn. akt I C 402/10

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

a) **zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 4.285,32 (cztery tysiące dwieście osiemdziesiąt pięć i 32/100) zł z ustawowymi odsetkami od 24 grudnia 2009 r.;**

b) **oddala powództwo w pozostałym zakresie;**

c) **zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1.073 (tysiąc siedemdziesiąt trzy) zł z tytułu zwrotu kosztów procesu;**

2. oddala apelację w pozostałej części;

3. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 133 (sto trzydzieści trzy) zł z tytułu zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

SSR (del.) Marcin Rak SSO Mirella Szpyrka SSO Joanna Naczyńska

Sygn. akt III Ca 1598/13

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 27 maja 2013r. Sąd Rejonowy w Rybniku oddalił powództwo Przedsiębiorstwa (...) (...), spółki jawnej w W. przeciwko J. D. o zapłatę kwoty 12.085,32zł z ustawowymi odsetkami od 26 lutego 2009r. za materiały budowlane oraz za usługi transportowe i ładowarką.

Rozstrzygnięcie to Sąd Rejonowy podjął po ustaleniu, iż pozwany J. D., budując dom zaopatrywał się w materiały budowlane u powódki. Zamówienia składał, kontaktując się z K. M.. Pozwany nabył u powódki m.in. piasek, beton, bloczki fundamentowe, stal. Materiały te pracownicy powódki dowozili na budowę. Płatności za towar regulowane były w gotówce, przy odbiorze towaru za pokwitowaniem KP, a zdarzało się, że i bez pokwitowania. Przy budowie pozwanemu pomagał znajomy A. K.. W dniach 8 i 9 lutego 2009r. pracownicy powódki wykonywali usługi dla pozwanego: L. M. woził piasek na budowę, a M. W. dokonywał załadunku tego piasku, pozyskując go z łąki pozwanego. Usługa załadunku została wyceniona na 2.342,40zł, a transportu na kwotę 1.024,80zł. Natomiast 10 lutego 2009r. L. M. dostarczył pozwanemu 15 ton piasku ze składu powódki za kwotę 529zł brutto, a Ł. M. 3,003 tony stali Φ 12 za kwotę 7.327,32zł brutto i 0,3 tony stali Φ 6 za kwotę 841,80zł. Materiały odebrał obecny na budowie A. K., który wręczył kierowcy kopertę zawierającą 7.800zł, nie żądając pokwitowania. 11 lutego 2009r. powódka wystawiła pozwanemu fakturę VAT nr (...) na kwotę 12.085,32 zł, obejmującą sprzedaż towarów dostarczonych 10. lutego 2009r. oraz usługi świadczone w dniach 8 i 9 lutego 2009r. Faktura ta została wypisana odręcznie, nie została podpisana przez pozwanego, ani też nie została mu ona doręczona. Pozwany zrezygnował ze współpracy z powódką, 17. marca 2009r., kiedy zakupił beton w innej firmie, co zapoczątkowało, z czasem narastający konflikt między członkami rodziny M. a pozwanym. Pismem z 21 grudnia 2009r. powódka wezwała pozwanego do zapłaty należności z faktury z 11. lutego 2009r. wraz z odsetkami od 25 lutego 2009r., a następnie monitowała go o zapłatę tej kwoty.

Przyjmując te ustalenia za podstawę faktyczną rozstrzygnięcia i przywołując art. 6 k.c., Sąd Rejonowy stwierdził, iż powódka nie wykazała, by pozwany nie zapłacił należności wynikających z faktury VAT nr (...), jako że zgromadzony w sprawie materiał dowodowy pozwala na przyjęcie, iż pozwany zazwyczaj regulował należności za dostarczany mu towar i świadczone usługi gotówką, bezpośrednio po odbiorze towaru lub wykonaniu usługi, a świadek K. wręczył pracownikowi powódki kwotę 7.800zł, stanowiącą zapłatę za dostarczone w dniu 10 lutego 2009r. materiały. Zwrócił przy tym Sąd Rejonowy uwagę na fakt, że faktura VAT nr (...) była wystawiona odręcznie, podczas gdy inne faktury, nieliczne w stosunku do rzędu zakupionych przez pozwanego u powódki materiałów, wystawione były komputerowo. Wątpliwości Sądu Rejonowego wzbudziła również nieadekwatna do rozmiarów działalności i daty wystawienia numeracja faktury. Wszystkie te okoliczności doprowadziły Sąd I instancji do konkluzji, iż powództwo nie zostało wykazane.

Apelację od wyroku wniosła powódka, wnosząc o jego zmianę przez uwzględnienie powództwa w całości i o obciążenie pozwanego kosztami procesu za obie instancje. Zarzuciła, iż Sąd Rejonowy, wydając zaskarżony wyrok naruszył zarówno prawo procesowe, jak i prawo materialne, a to: art. 233 §1 i art. 232 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c. przez dowolną, a nie swobodną ocenę dowodów i brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego, polegające na uznaniu, iż nie została wykazana okoliczność braku otrzymania zapłaty od pozwanego za wykonanie usług i sprzedaż towarów, pomimo że okoliczność ta wynikała ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, a co ważniejsze - zgodnie z zasadą rozkładu ciężaru dowodu - to pozwany winien był wykazać, że zapłacił za towar i usługę. Nadto zarzuciła, iż Sąd Rejonowy naruszył art. 328 §2 k.p.c., ponieważ nie uzasadnił należycie wyroku, pomijając kwestię zapłaty, bądź braku zapłaty i pomijając ocenę dowodów wykazujących ten element. Zarzuciła także naruszenie art. 535 k.c. oraz art. 734 i 735 w zw. z art.750 k.c. przez brak zasądzenia żądanych pozwem kwot za towary i usługi, pomimo ustalenia, iż powódka dostarczyła ten towar i świadczyła te usługi, a pozwany nie wykazał, by za nie zapłacił.

Pozwany wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie od powódki na jego rzecz zwrotu kosztów postępowania odwoławczego. Wywodził, iż zaskarżone orzeczenie jest trafne.

Sąd Odwoławczy zważył, co następuje :

Odnosząc się w pierwszej kolejności do zarzutów formalnych, stwierdzić należy, iż uzasadniając zaskarżone rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy nie naruszył art. 328 §2 k.p.c. Zarzut taki bowiem byłby zasadny tylko wówczas, gdyby treść uzasadnienia Sądu I instancji unie-możliwiła Sądowi odwoławczemu dokonanie oceny toku wyводу, który doprowadził do wydania orzeczenia. Taka sytuacja w niniejszej sprawie nie ma miejsca. Niemniej, apelująca zasadnie

zarzuciła, iż Sąd I instancji błędnie rozłożył ciężar dowodzenia w sprawie, co z kolei doprowadziło do częściowo wadliwego ukształtowania podstawy faktycznej rozstrzygnięcia i jej subsumpcji prawnej.

Poza sporem pozostawało, iż strony łączyła umowa sprzedaży oraz umowa o świadczenie usług, a rozstrzygając spór wynikły na tle wykonania tych umów zastosować należało regulacje art. 535 k.c. oraz art. 734 i 735 w zw. z art. 750 k.c. W tym aspekcie, apelująca trafnie akcentowała, że skoro pozwany nie kwestionował faktu dostarczenia mu materiałów budowlanych wyszczególnionych na fakturze VAT nr (...), a to: 15 ton piasku o wartości 529zł brutto, 3,003 tony stali Φ 12 o wartości 7.327,32zł brutto, 0,3 tony stali Φ 6 o wartości 841,80zł, jak i faktu, że powódka świadczyła na jego rzecz usługi załadunku o wartości 2.342,40zł i transportu o wartości 1.024,80zł, których łączna wartość wyniosła 12.085,32zł brutto, zatem rozstrzygnięcie sporu winno koncentrować się na ustaleniu faktu zapłaty tej kwoty. Trafnie też apelująca podkreślała, iż zgodnie z art. 6 k.c. ciężar wykazania tego faktu obciążał pozwanego.

Dowodząc zapłaty pozwany zeznał, że A. K. wręczył pracownikowi powódki w imieniu pozwanego kwotę 7.800zł za stal dostarczoną na budowę i wniósł o przesłuchanie A. K.. Świadek ten, okoliczność tę potwierdził w swych zeznaniach. Zeznania pozwanego i świadka K. w kontekście wcześniej stosowanego przez strony sposobu rozliczeń, a w szczególności płatności dokonywanych do rąk kierowców na zasadzie "towar za gotówkę", Sąd Rejonowy uznał za wiarygodne, a Sąd Odwoławczy nie znalazł podstaw, by konkluzję tę podważyć. Wprawdzie należała staranność wymagałaby, aby pozwany lub osoba dokonująca w jego imieniu płatności zażądała pokwitowania, niemniej nie mogło ująć uwadze Sądu, iż powódka mająca status przedsiębiorcy w obrocie gospodarczym nie dysponowała pisemnym odbiorem towaru przez pozwanego, ani też potwierdzeniem wykonania usługi, jak i że w przeszłości obie strony akceptowały sposób rozliczeń "towar za gotówkę". W swoich judykatach Sąd Najwyższy wielokrotnie stwierdzał, że „jeżeli z określonego materiału dowodowego Sąd wyprowadził wnioski logicznie poprawne i zgodne z zasadami doświadczenia życiowego, to taka ocena dowodów nie narusza zasady swobodnej oceny dowodów przewidzianej w art. 233 k.p.c. i musi się ostać, choćby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne. Tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub, gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo-skutkowych, to przeprowadzona przez sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona” (zob. m.in. wyroki SN z dnia 27 września 2002r., sygn. akt IV CKN 1316/00 oraz sygn. akt II CKN 817/00, niepubl.), takich natomiast naruszeń, Sąd Odwoławczy się nie dopatrył, co prowadziło do przyjęcia konkluzji Sądu Rejonowego, iż pozwany zapłacił powódce 7.800zł na poczet dostarczonych w dniu 8/9 lutego 2009r. materiałów budowlanych.

Natomiast, co trafnie wytyka apelacja, pozwany nie zaoferował żadnego dowodu dla wykazania faktu zapłaty pozostałej części należności, tj. kwoty 4.285,32 zł, stanowiącej różnicę między wartością dostarczonych materiałów i wyświadczonych usług (12.085,32zł) i zapłaconą kwotą 7.800zł. W szczególności nawet nie podał kto, kiedy, gdzie i w jakich okolicznościach należności te uregulował, mimo że zgodnie z przywoływaną już regułą ciężaru dowodowego, wykazanie faktu zapłaty obciążało pozwanego. Okoliczność ta - skutkowałą uznaniem zasadności powództwa o zapłatę do kwoty 4.285,32 zł, a to zgodnie z obciążającym pozwanego obowiązkiem świadczenia wynikającym z art. 535 k.c. oraz art. 734 i 735 w zw. z art. 750 k.c. Do zapłaty kwoty 4.285,32 zł pozwany - z mocy art. 481 § 1 i 2 k.c. - był zobowiązany wraz z ustawowymi odsetkami od dnia następującego do dnia doręczenia przedsądowego wezwania o zapłatę (k.5a akt), jako że z żadnego dokumentu nie wynikało by strony ustaliły termin płatności tych należności.

Z tych to też przyczyn, Sąd Odwoławczy - w oparciu o art. 386 §1 k.p.c. - zmienił zaskarżony wyrok, orzekając jak w pkt. 1 a) i b) sentencji. Koszty procesu zarówno w postępowaniu pierwszoinstancyjnym, jak i w postępowaniu odwoławczym Sąd rozliczył między stronami stosunkowo, adekwatnie do wyniku sporu - w oparciu o art. 100 zdanie pierwsze k.p.c. - przyjmując, iż powódka utrzymała się ze swym roszczeniem w każdej instancji w 35,5%. W konsekwencji uwzględniając, iż w I instancji powódka poniosła opłatę sądową od pozwu - 605zł, wynagrodzenie pełnomocnika wg stawki minimalnej - 2.400zł i opłatę skarbową - 17 zł, łącznie 3.022zł, a pozwany nie poniósł żadnych kosztów - zasądzono od pozwanego na rzecz powódki kwotę 1.073 zł, co skutkowało zmianą zaskarżonego wyroku, jak w pkt 1c) sentencji.

Mając zaś na uwadze, że w instancji odwoławczej powódka poniosła opłatę od apelacji w kwocie 605 zł oraz, że każda ze stron poniosła koszty zastępstwa procesowego po 1.200 zł według stawki minimalnej określonej, jeśli idzie o pełnomocnika powódki w § 6 pkt. 5 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jedn. Dz. U. z 2013r., poz. 490), a jeśli idzie o pełnomocnika pozwanego - w § 6 pkt. 5 i § 13 ust. 1 pkt. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej świadczonej z urzędu (tekst jedn. Dz. U. z 2013r., poz. 461), Sąd Odwoławczy zasądził od powódki na rzecz pozwanego kwotę 133 zł z tytułu zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

SSR del. Marcin Rak SSO Mirella Szpyrka SSO Joanna Naczyńska